

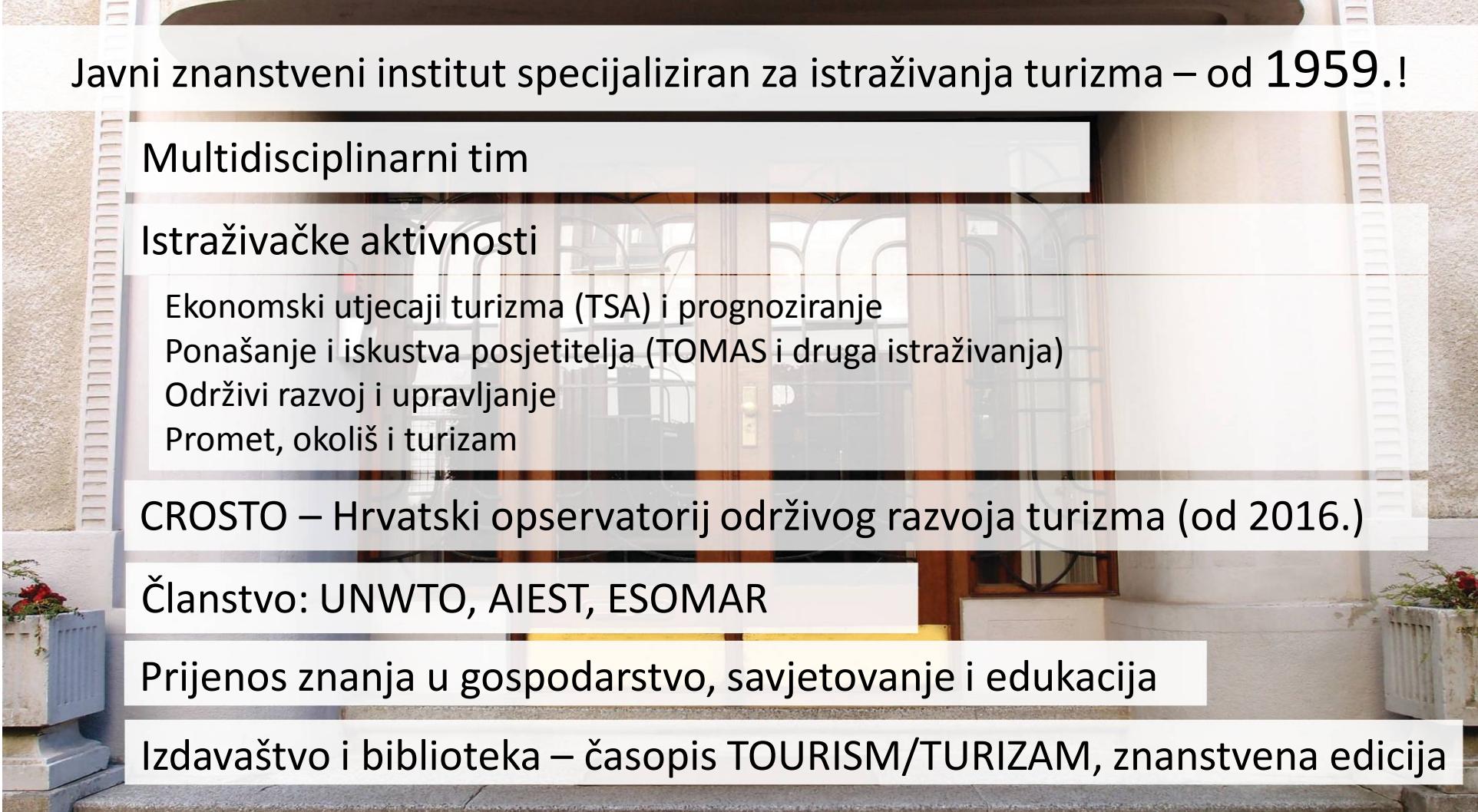
NOVI PRAVNI REŽIM ZA MARINE
Zagreb, HAZU, 22.-23. studenog 2018.

PERSPEKTIVE ODRŽIVOГ RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA NA JADRANU

Zrinka Marušić, mag. math. i dr. sc. Siniša Horak, dipl. ing.

INSTITUT ZA TURIZAM

Javni znanstveni institut specijaliziran za istraživanja turizma – od 1959.!

Multidisciplinarni tim

Istraživačke aktivnosti

Ekonomski utjecaji turizma (TSA) i prognoziranje

Ponašanje i iskustva posjetitelja (TOMAS i druga istraživanja)

Održivi razvoj i upravljanje

Promet, okoliš i turizam

CROSTO – Hrvatski opservatorij održivog razvoja turizma (od 2016.)

Članstvo: UNWTO, AIFEST, ESOMAR

Prijenos znanja u gospodarstvo, savjetovanje i edukacija

Izdavaštvo i biblioteka – časopis TOURISM/TURIZAM, znanstvena edicija

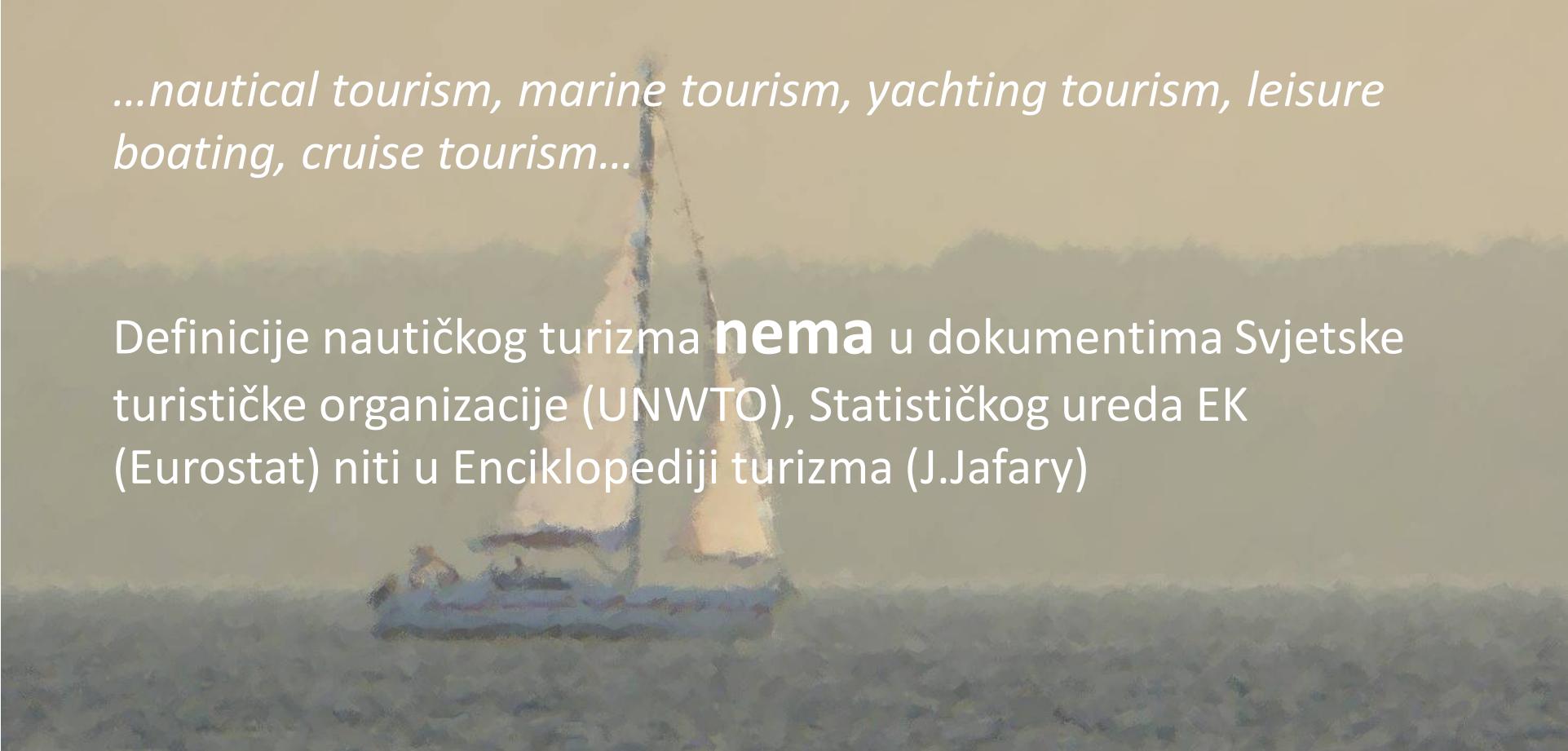
PERSPEKTIVE ODRŽIVOG RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA NA JADRANU

Nautički turizam

Održivost

NAUTIČKI TURIZAM U INOZEMNOJ LITERATURI

...nautical tourism, marine tourism, yachting tourism, leisure boating, cruise tourism...

Definicije nautičkog turizma **nema** u dokumentima Svjetske turističke organizacije (UNWTO), Statističkog ureda EK (Eurostat) niti u Enciklopediji turizma (J.Jafary)

NAUTIČKI TURIZAM U DOMAĆOJ LITERATURI

...brodarenje, plovni turizam, zabavna navigacija, nautizam, naviturizam, jahting...

Pomorska enciklopedija (LZH, 1988.):

„Nautički turizam je specijalizirani oblik masovnog turizma koji obuhvaća raznolike društvene, gospodarske i prostorne aspekte koji nastaju povodom zadovoljenja rekreativskih potreba, odnosno nautičke dokolice”

Zakon o turističkoj djelatnosti (NN 8/96):

„Nautički turizam je plovidba i boravak turista – nautičara na plovnim objektima i u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreatije”

NAUTIČKI TURIZAM

Naus (grčka riječ) - brod, lađa, vještina plovidbe

Turist ostvaruje noćenje i putuje zbog određenog motiva

..... i ima veze s **plovilom**, a plovilo ima veze s **vodom!**

Je li onda **svaka aktivnost** koja ima bilo kakve veze s plovilom i vodom nautički turizam?

NE!

NAUTIČKI TURIZAM

...je ona vrsta turizma u kojoj su plovidba i s njom povezani doživljaji *glavni motiv putovanja*, a plovilo pretežno mjesto turističkog boravka

NAUTIČKI TURIZAM - podjela

Plovila koja omogućuju/namijenjena su višednevnom boravku posade/putnika:

- (1) **brodice i jahte**
- (2) **brodovi hoteli** (kruzeri/krstaši)

Jahting / jahtarenje
Kruzing / krstarenje

PERSPEKTIVE ODRŽIVOG RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA NA JADRANU

Nautički turizam

Održivost

ODRŽIVI RAZVOJ

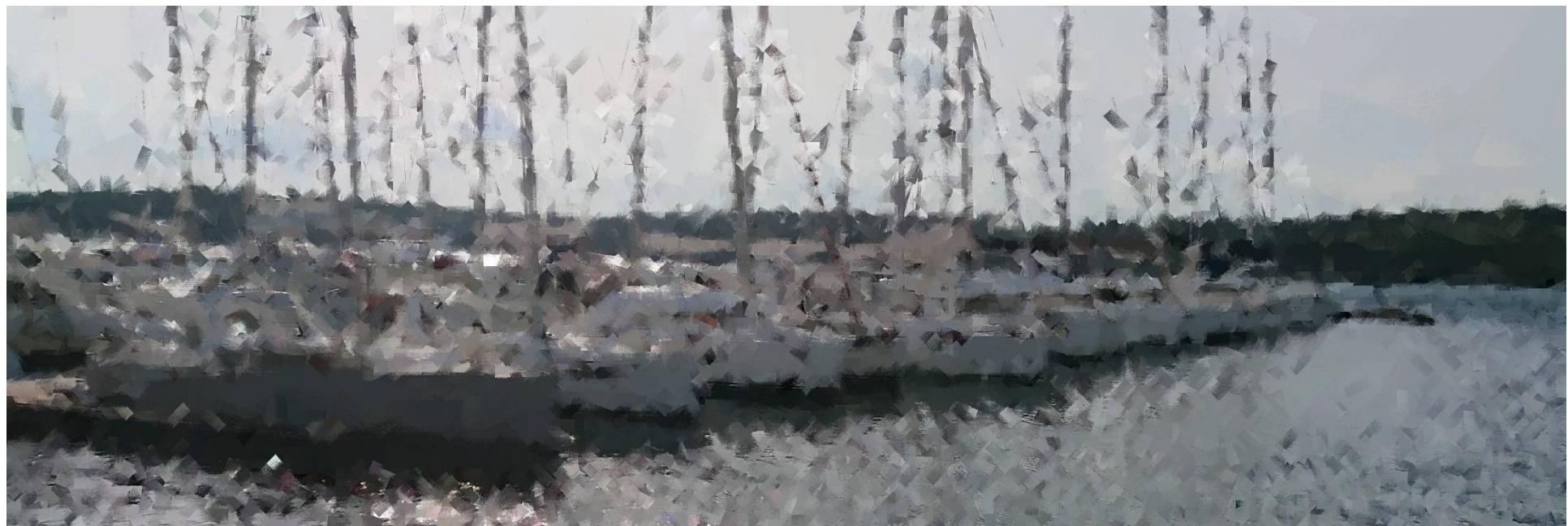
“Održivi razvoj je razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija bez kompromitiranja budućih generacija da ostvare svoje potrebe”
(Svjetska komisija za okoliš i razvoj, 1987.)

“Održivi razvoj je poboljšanje kvalitete života, ali u okvirima prihvatnog kapaciteta eko-sustava” (World Wildlife Fundation)

“Održivo korištenje prirodnih dobara (resursa) je korištenje prirodnih dobara na način i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budućih naraštaja” (Deklaracija o zaštiti okoliša u RH, Sabor, 05.06.1992.)

ODRŽIVI TURIZAM

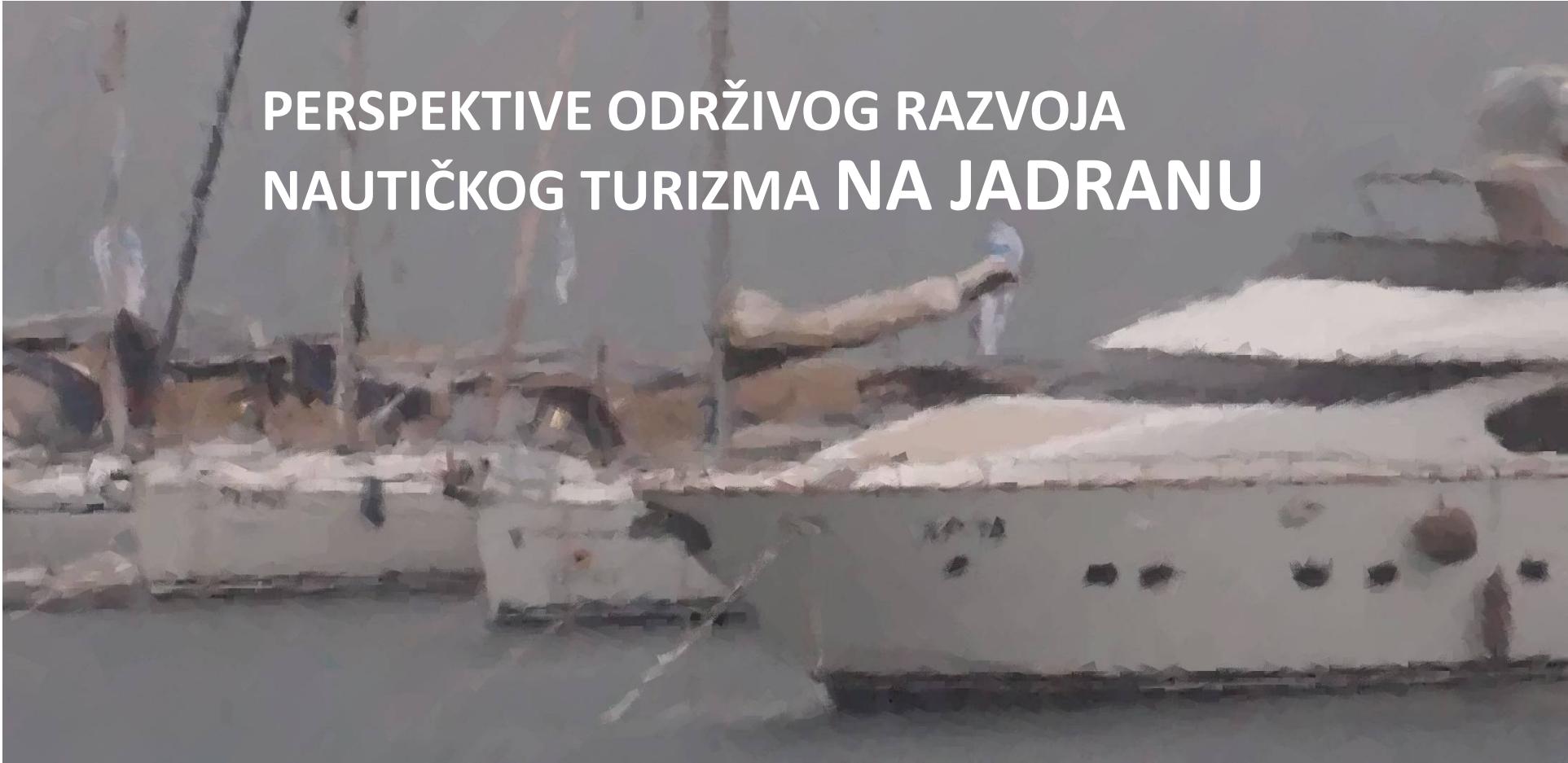
„Turizam koji vodi računa o svojim trenutnim i budućim ekonomskim, društvenim i ekološkim utjecajima, koji zadovoljava potrebe posjetitelja, ‘industrije’, okoliša i lokalne zajednice.” (UNWTO, 1998.)

ODRŽIVI RAZVOJ (TURIZMA)

→ nije RECEPT,

→ to je KONCEPT

PERSPEKTIVE ODRŽIVOГ RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA NA JADRANU

NAUTIČKI TURIZAM (JAHTING) U HRVATSKOJ

- više od 10% ukupne turističke potrošnje u HR
- razvijena infrastruktura
- izvrsni preduvjeti za razvoj
- najveća čarter flota plovila na svijetu

⇒ Prema *Strategiji razvoja nautičkog turizma u RH do 2019. godine* razvojne mogućnosti nisu ni približno dosegnute

ODRŽIVI RAZVOJ NAUTIČKOG TURIZMA U HR

Jesmo li održivi i/ili kako (p)ostati održivi?

Za odgovor je potrebno:

- a) poznavanje pojave i njezinog utjecaja na okruženje u kojem se odvija
- b) znanje o tome kako te spoznaje pretvoriti u planiranje i akcije koje vode k željenom cilju

⇒ **definiranje, mjerenje i praćenje kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja održivog razvoja**

TOMAS NAUTIKA Jahting

„STAVOVI I POTROŠNJA NAUTIČARA U HRVATSKOJ”

Longitudinalno istraživanje (2001., 2004., 2007., 2012., **2017.**)

Metoda prikupljanja podataka	Osobni intervju
Instrument istraživanja	Strukturirani upitnik (na XXX jezika)
Razdoblje i mjesto provođenja	<ul style="list-style-type: none">• Srpanj do listopad 2017.• 25 marina i 8 luka otvorenih za javni promet
Uzorak	<ul style="list-style-type: none">• 1.666 ispitanika-nautičara• Reprezentativan s obzirom na zemlju porijekla (14 emitivnih zemalja) i vlasništvo plovila (čarter/vlastito plovilo)
Sadržaj	<ul style="list-style-type: none">• Obilježja nautičara i plovidbe• Zadovoljstvo ponudom• Izdaci• Ocjena konkurentnosti ponude

TOMAS NAUTIKA Jahting: Profil nautičara

- 43 godine u prosjeku
- 51% fakultetski obrazovanih
(stacionarni gosti: 38%)
- 56% nautičara s mjesечnim primanjima kućanstva većim od 3.500 eura
(stacionarni gosti: 24%)
- 40% čarteraša u prvom posjetu Hrvatskoj
(stacionarni gosti: 33%)

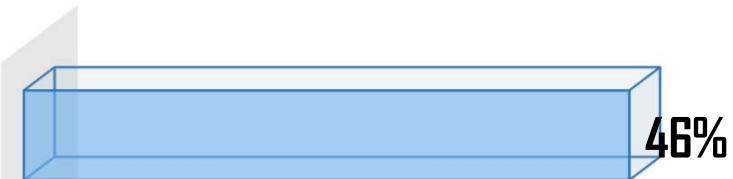

TREND 2012.-2017.

- Kontinuirana dominacija srednje dobne skupine
- ↗ Porast udjela nautičara s fakultetskim obrazovanjem
- ↗ Porast udjela nautičara s većim primanjima
- ↗ Porast udjela „novih“ nautičara

TOMAS NAUTIKA Jahting: Informiranost

□ mjestima gdje se nalaze zaštićena prirodna područja (nacionalni parkovi, parkovi prirode, NATURA 2000)

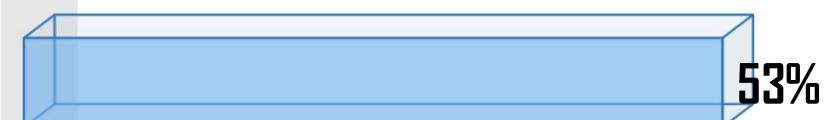
□ pravilima ponašanja u zaštićenim prirodnim područjima

□ ugroženim vrstama/staništima (dupini, morska medvjedica, Posidonia, školjke)

□ kontaktima u slučaju opasnosti (požar, hitna pomoć, kriminal, zagađenje mora i sl.)

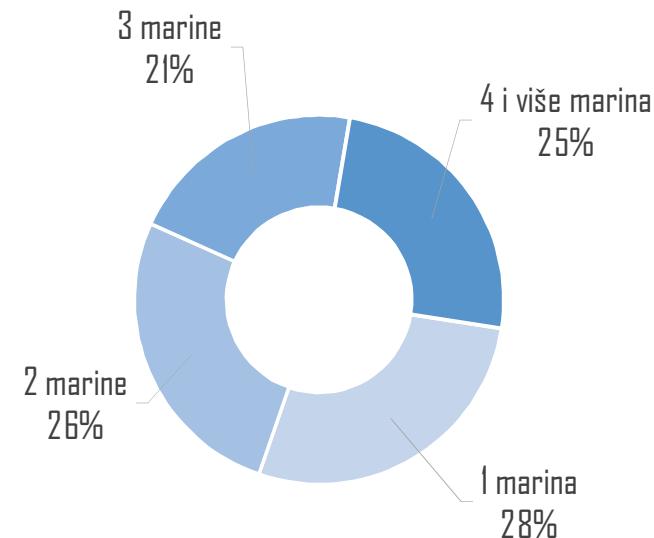

□ aplikaciji nIS - Nautički informacijski servis

TOMAS NAUTIKA Jahting: Duljina plovidbe/boravka

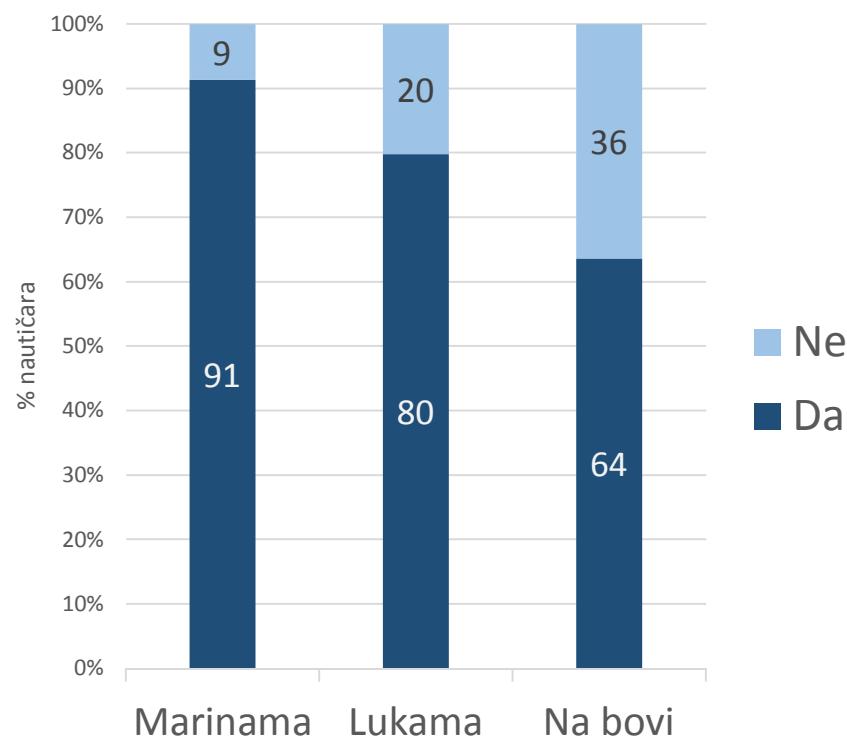
Mjesto noćenja	Prosječan broj noćenja	%
UKUPNO	10,0	100,0
Marine	5,9	58,8
Mjesne lučice	2,0	19,8
Bove	1,2	11,5
Sidro	0,7	6,5
Kopno	0,3	3,3

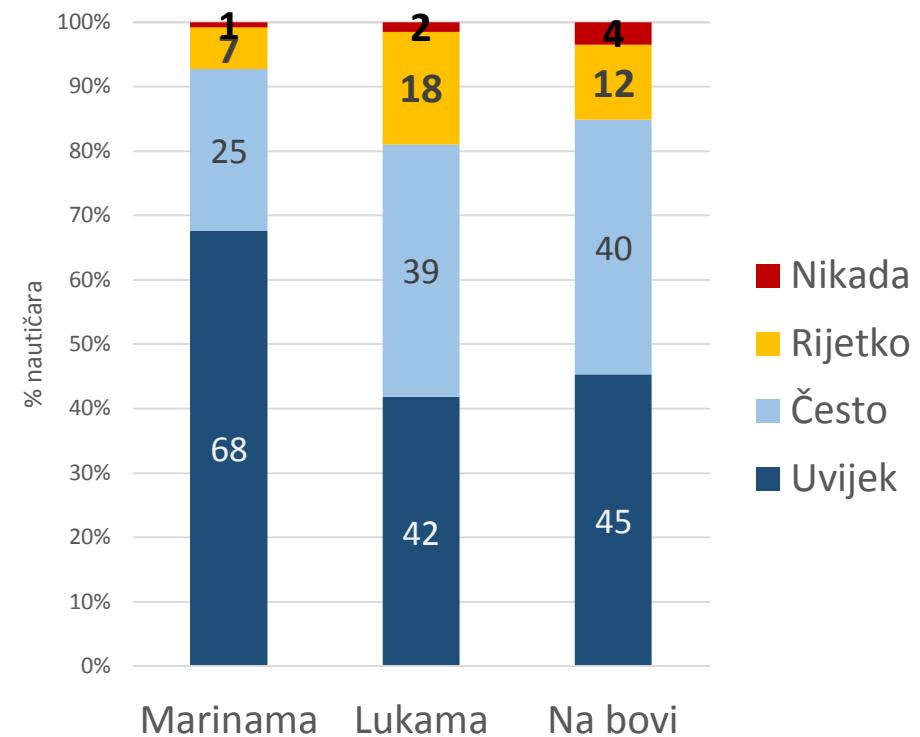
- Smanjuje se duljina plovidbe, čarteraši za 1 noćenje, ostali za 3 noćenja
- Povećava se udio noćenja u mjesnim lučicama, smanjen udio noćenja na bovi ili sidru

TOMAS NAUTIKA Jahting: Potreba za tranzitnim vezom

Tražen slobodan tranzitni vez u:

Slobodan tranzitni vez pronađen u:

TOMAS NAUTIKA Jahting: Prosječna dnevna potrošnja

	Ukupno	Čarter	‘Vlasnici’
UKUPNO	126	183	75
Izdaci za plovilo	88	141	39
Najam plovila	46	98	-
Najam skipera	5	9	0,5
Vez	12	12	12
Gorivo	21	20	22
Ostalo	4	2	4,5
Ostali izdaci	38	41	36
Smještaj na kopnu	1	2	1
Ugostiteljske usluge	19	20	19
Kupnja	13	13	12
Kultura, zabava, sport	4	4	3
Ostalo	1	2	1

TOMAS NAUTIKA Jahting: Zadovoljstvo

1. Ljepota prirode i krajolika
2. Osobna sigurnost
3. Prihvati u zračnoj luci (transfer)*
4. Prihvati u marinii*
5. Ekološka očuvanost
6. Prostorni raspored marina
7. Stanje broda (ispravnost, uređenost, opremljenost i slično)*
8. Bogatstvo gastronomске ponude u destinacijama
9. Opskrbljenost vodom (hladna i topla) u marinama
10. Vezovi (širina, ispravnost)
11. Raspoloživost informacija u marinama o turističkoj ponudi destinacija
12. Uslužnost osoblja u marinama
13. UKUPNA PONUDA ZA NAUTIČARE
14. Dostatnost priključaka za vodu i struju u marinama
15. Uređenost i čistoća okoliša u marinama
16. Kvaliteta tehničkog servisa (brzina popravka) u marinama
17. Prometna dostupnost polazne luke
18. Kvaliteta ugostiteljskih usluga u marinama
19. Sanitarije u marinama
20. Raznolikost kulturnih manifestacija
21. Mogućnosti za kupnju u destinacijama
22. 'Vrijednost za novac' ukupne ponude za nautičare
23. Bogatstvo sportskih sadržaja u destinacijama
24. Raznolikost sadržaja za zabavu
25. Mogućnosti kupnje u marinama

Vrlo visok

Visok

* u charteru

TOMAS NAUTIKA Jahting: (Ne)zadovoljstvo

'Smetnje' koje negativno utječu na plovidbu/boravak:

Neodgovorno ponašanje drugih nautičara na moru	13%
Buka koja remeti komfor boravka na brodu u marini/luci	12%
Plutajući/morski otpad	11%
Prevelik broj plovila na moru	10%
Problemi s odlaganjem otpada	10%
Nemogućnost pronaleta slobodnog tranzitnog veza u marini/luci/bovi	9%
Gužva na kopnu u mjestima koje posjećujete	9%
Zauljeno more	7%
Buka koja remeti komfor boravka na brodu na bovi/sidrištu (izvan luka)	7%
Nešto drugo	1%

HRVATSKI OPSERVATORIJ ODRŽIVOG RAZVOJA TURIZMA

- Dugoročni međunarodni istraživački projekt Instituta za turizam
- Pod okriljem UNWTO
- CROSTO je član INSTO mreže opservatorija (*International Network of Sustainable Tourism Observatories*) od 2016.
- Sustav pokazatelja ETIS (*European Tourism Indicator System*)
 - Mjerenje i praćenje održivosti turizma na regionalnoj razini
 - Poticanje mjerenja i praćenja održivosti turizma na lokalnoj razini

PRVI KORAK NA DUGOM PUTU...

SUSTAVNO MJERITI I PRATITI POKAZATELJE
ODRŽIVOG RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA

HVALA NA POZORNOSTI!

Zrinka Marušić, zrinka.marusic@itzg.hr

Institute for Tourism
Vrhovec 5
10 000 Zagreb
CROATIA

www.itzg.hr

Socijalni pokazatelji	S1	Udio stalnog stanovništva destinacije koje je zadovoljno turizmom
	S2	Ukupan broj turističkih noćenja (komercijalnih i nekomercijalnih) na stotinu stalnih stanovnika
	S3	Udio turista koji su zadovoljni svojim cijelokupnim iskustvom u destinaciji
	S4	Postotak ponovljenih/stalnih turista u destinaciji
Ekonomski pokazatelji	E1	Broj turističkih noćenja u komercijalnom smještaju
	E2	Prosječna dnevna potrošnja turista u eurima
	E3	Izravna zaposlenost u turizmu kao udio ukupne zaposlenosti u destinaciji
	E4	Postotna godišnja bruto popunjenošć smještajnih kapaciteta
Okolišni pokazatelji	O1	Potrošnja energije turista u odnosu na potrošnju energije stalnog stanovništva
	O2	Potrošnja vode turista u odnosu na potrošnju vode stalnog stanovništva
	O3	Postotak otpadnih voda destinacije tretiranih do najmanje sekundarne razine prije ispuštanja
	O4	Proizvodnja komunalnog otpada turista u odnosu na proizvodnju komunalnog otpada stalnog stanovništva
	O5	Udio turističkih poduzeća koja koriste sustave dobrovoljnog certificiranja/označavanje ekološkog poslovanja
Prostorni pokazatelj	P1	Postotak destinacijskog područja izvan stalnih naselja na kojem su izgrađeni objekti ugostiteljsko-turističke namjene